

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด ในการผลิตกล้วยหอมทองปลอดสารพิษเพื่อการส่งออก และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด โดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องทั้งด้านบุคคล สังคม เศรษฐกิจ ของสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการผลิตกล้วยหอมทองปลอดสารพิษเพื่อการส่งออกของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษา คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านลาดที่เข้าร่วมโครงการผลิตกล้วยหอมทองปลอดสารพิษเพื่อการส่งออก จำนวน 129 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weight Mean Score: WMS) และค่าไคส์แควร์

ผลจากการศึกษา สรุปได้ว่า สมาชิกสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 43.65 ปี ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นสมาชิกสหกรณ์เฉลี่ย 6.89 ปี และมีประสบการณ์ในการปลูกกล้วยหอมทองปลอดสารพิษ เฉลี่ย 4.33 ปี สำหรับพื้นที่ในการปลูกกล้วยหอมทองปลอดสารพิษ เฉลี่ย 3.14 ไร่ / ราย ปีที่ผ่านมา มีรายได้จากการปลูกกล้วยหอมทอง เฉลี่ยคนละ 63,062.02 บาท/ปี

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมในโครงการผลิตกล้วยหอมทองปลอดสารพิษเพื่อการส่งออกของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด พบว่าโดยภาพรวมสมาชิกสหกรณ์มีส่วนร่วมในโครงการฯ ระดับน้อย (WMS = 2.60) เมื่อแยกพิจารณาพบว่า สมาชิกมีส่วนร่วมในระดับปานกลางสำหรับการใช้ประโยชน์ และการศึกษาปัญหา (WMS = 3.19 และ 2.63) ส่วนการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การวางแผน การตรวจสอบและติดตามประเมินผล สมาชิกมีส่วนร่วมในระดับน้อย (WMS = 2.51, 2.37 และ 2.30 ตามลำดับ) และภายใต้ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักสูงกว่าขั้นตอนอื่น ๆ พบว่า กิจกรรมพัฒนาการผลิต จะมีค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

สูงกว่ากิจกรรมอื่นๆ คือ การใช้ปุ๋ยหมักผลิตกล้วยหอมทองปลอดสารพิษ การใช้ประโยชน์จากมาตรฐาน GAP การใช้ความรู้จากการอบรมด้านการบำรุงรักษา การใช้พื้นที่ปลูกกล้วยหอมทองปลอดสารพิษ อยู่ในระดับมาก ($WMS = 3.53, 3.49, 3.47$ และ 3.43 ตามลำดับ) รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาการตลาด คือ การใช้การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย การใช้ตลาดลูกค้า อยู่ในระดับปานกลาง ($WMS = 3.40, 3.04$ และ 3.22 ตามลำดับ) กิจกรรมการพัฒนาการแปรรูป คือ การใช้กล้วยหอมทองทำกล้วยฉาบและบ่มขาย อยู่ในระดับปานกลาง ($WMS = 3.03$ และ 3.00) และกิจกรรมการจัดการอุปกรณ์การตลาด คือ การใช้เครื่องย่อยเศษวัสดุ ตูบม่กล้วย ปั่นลม สายพานลำเลียง เครื่องคอมพิวเตอร์ อยู่ระดับปานกลาง ($WMS = 3.02, 3.01, 2.93, 2.91$ และ 2.86 ตามลำดับ) ซึ่งจากการศึกษาการมีส่วนร่วมในขั้นตอนอื่นๆ พบว่า จะเป็นลักษณะเดียวกัน คือ กิจกรรมพัฒนาการผลิต จะมีค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักสูงกว่ากิจกรรมอื่นๆ

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการผลิตกล้วยหอมทองปลอดสารพิษเพื่อการส่งออกของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด ทั้งโดยภาพรวมและแยกตามขั้นตอนของการมีส่วนร่วม พบว่า ปัจจัยด้านบุคคล คือ อายุ อาชีพหลัก ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ปัจจัยด้านสังคม พบว่า ประสบการณ์ในการปลูกกล้วยหอมทองปลอดสารพิษ การอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จากเรื่อง การผลิตปุ๋ยหมักและสารชีวภาพมาตรฐานกล้วยหอมทองปลอดสารพิษ (GAP) การปลูกและการดูแลรักษากล้วยหอมทองปลอดสารพิษ การแปรรูปและการขายกล้วยหอมทองปลอดสารพิษ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ พนักงานสหกรณ์ญาติพี่น้อง/เพื่อนบ้าน รวมทั้งความคาดหวังของสมาชิกส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ พบว่า จำนวนพื้นที่ถือครอง และจำนวนพื้นที่ปลูกกล้วยหอมทองปลอดสารพิษ มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ ส่วนรายได้ พบว่า มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการฯ โดยมีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

นอกจากนั้นปัญหาและอุปสรรคที่สมาชิกสหกรณ์ในโครงการต้องประสบมากที่สุด คือ ต้นทุนสูง กล้วยเป็นโรค พื้นที่ทำกินสำหรับปลูกกล้วยน้อย และราคาผลผลิตต่ำ

The objectives of this study were to investigate members' participatory of Banlat Agricultural Cooperatives Limited, Phetchaburi Province in the Organic Hom-Thong Banana Production for Export Project, and related to their participation personal, social, and economic the factors of the members. The production problems viewed by the cooperatives members joining the project would be also identified.

Data were collected from 129 members of Banlat Agricultural Cooperatives Limited by questionnaire, and analyzed by descriptive statistics. Frequency, means, percentage, standard deviation, Weight Mean Score (WMS) and chi-square were used for an analysis of this study.

The findings showed that a majority of the cooperative members participated in the project were female, with average aged 43.65 years old, and had elementary school education. Their average membership was 6.89 years and had grown pesticide free Hom-Thong banana for 4.33 years. The average size of land for Hom-Thong production they use was 3.14 rai each with average yearly income of 63,062.02 baths.

The overall level of member's participation in this project was low (WMS = 2.60). However, their participation in project utilization and problem identification were moderate (WMS = 3.19 and 2.63 respectively); whereas, the participation in implementation and planning level as well as the monitoring and evaluation level were low (WMS = 2.51, 2.37, and 2.30 respectively). The project utilization activities that showed higher level of participation than the others were using organic fertilizer, GAP standard, maintenance knowledge, and land utilization (WMS = 3.53, 3.49, 3.47, and 3.43 respectively). The level of product development activities included public relations, sales promotion, and customer relation were moderate (WMS = 3.40, 3.04, and 3.22 respectively). The level of product transformation, including crispy banana and baked banana, was moderate (WMS = 3.03 and 3.00). The level of equipment and machine purchasing, including grinding machine, oven, air-pumping, belt conveyor, computer was moderate (WMS = 3.02, 3.01, 2.93, 2.91, and 2.86 respectively).

Factors presented significant association with project participation were personal factors, including age, occupation, level of education ($p \leq 0.01$). Social factors, including experience of growing the pesticide free banana, organic agricultural training such as organic and bio-organic fertilizer production, standard GAP, growing and fostering, product transformation, information, obtained, and members' expectation; showed highly significant relationship with project participation ($p \leq 0.01$). The economics factors, such as, the size of land owned, size of land used for growing the banana, and income: were significantly related to the level of participation, ($p \leq 0.01$, 0.05, and 0.01, respectively). The significant problems identified were investment cost, banana diseases, small size of land, and low prices.